

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 30567-06-18 ר' ל' ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה- משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

בפני כבוד השופטת שלי אייזנברג,
סגנית נשיא לענייני משפחה-מחוז חיפה

בעניין הקטינה: מ' ר' ת.ז. ----

התובעים

1. י' ר' ל' ת.ז. ----

2. א' ל' ת.ז. ----

ע"י ב"ב עוה"ד יאנה קלוגרמן

נגד

היועץ המשפטי לממשלה- משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

הנתבע

פסק דין

ההליך

1. מטעם התובעים הוגשה תביעה למנות את התובע 2 כאפוטרופוס נוסף לבתה הקטינה של התובעת 1 (להלן: "התובעת") מ' ר' ילידת 2006 (להלן: "הקטינה").
2. בכתב התביעה טענה התובעת כי הקטינה נולדה ממערכת יחסים קצרה מאוד שניהלה עם גבר ממנו נפרדה בסמוך להריונה. עוד ציינה כי האב הביולוגי של הקטינה אינו מכיר את הקטינה ואינו נוטל חלק בגידולה. פרטי האב, לטענת התובעת, אינם ידועים לה והיא מגדלת את הקטינה בגפה מאז נולדה.
3. בשנת 2012 הכירה התובעת את התובע 2 (להלן: "התובע") ומאז והם מנהלים מערכת יחסים זוגית לכל דבר ועניין. ביום 25.3.13 נולד לתובעים בן משותף, ר' ר', אחיה למחצה של הקטינה. התובעים נישאו בחודש --- 2018 בנישואים אזרחיים ב---- בנוכחות שני הקטינים.
4. התובעים טענו כי מאז 2012, התובע מגדל את הקטינה יחד עם התובעת והיא רואה בו את אביה ואף פונה אליו בכינוי "אבא". התובעים מבקשים להסדיר את מעמדו של התובע כאפוטרופוס נוסף בעל זכויות וחובות שוות לתובעת.
5. ביום 5.12.18 הוגש לתיק בית המשפט תסקיר עו"ס לסדרי דין שנערך ביום 26.11.18. התובעת ציינה בפני עורכת התסקיר כי הכירה את אביה של הקטינה בבילוי חברי כאשר ההיכרות היתה קצרה מאוד. היא רצתה להיות אם ללא שותף ולא שיתפה את ההורה הביולוגי כי

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 30567-06-18 ר' ל' ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה- משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

- בכוונתה להרות. היא לא סיפרה לו על הריונה ומאז הפרידה קיים נתק מוחלט, היא אינה יודעת על מקום המצאו ואין לה דרך לאתרו. העו"ס נפגשה עם הקטינה והתרשמה כי היא מכירה את התובע מאז שהתחנכה בגן חובה והתרגלה לקרוא לו אבא. היא אינה מכירה את אביה הביולוגי ולא יודעת דבר אודותיו. היא מקיימת קשר טוב עם המשפחה המורחבת של התובע וחשה שמקבלים אותה כבתו. העו"ס התרשמה כי לאור תפקודה התקין של האם, היותה זמינה וגנישה לבתה, מעורבת בחייה ומקבלת החלטות מהותיות בחייה באופן עצמאי, אין מקום למינוי אפוטרופוס נוסף. העו"ס התרשמה כי זו לא היתה כלל כוונת התובעים והם מבקשים שהתובע יאמץ באופן חוקי את הקטינה.
6. לאחר קבלת התסקיר ביקש ב"כ היועמ"ש כי בת המשפט יזמן דיון במסגרתו תינתן עמדתו.
7. ביום 2.4.19 התקיים דיון בו שבו התובעים על בקשתם וביקשו להעתר לה ללא קשר לאפשרות לנקוט בהליך אימוץ.
- ב"כ היועמ"ש ביקש לאמץ את המלצות התסקיר ולא למנות אפוטרופוס נוסף כאשר הקטינה בת 13, אינה סובלת מבעיות רפואיות ועד היום לא עלה צורך במינוי אפוטרופוס נוסף.
- ב"כ היועמ"ש הדגיש כי הוא מוטרד מסוגיית האב הביולוגי שכעולה מהתסקיר ככל הנראה זהותו ידועה ועמדתו אינה נשמעת.
- לשאלת ביהמ"ש, השיבה התובעת כי אינה יודעת מיהו אביה של הקטינה.
- העו"ס לסדרי דין פירטה את עמדתה וב"כ היועמ"ש סיכם כי אין מקום למינוי נוסף, כמו גם להצעת ביהמ"ש להעתר לבקשה בענייני חינוך ובריאות.
8. נוכח העדר הסכמות הורה בית המשפט על הגשת סיכומים לשם קבלת החלטה.

טענות התובעים

9. בסיכומים הדגישו התובעים כי התובע מגדל את הקטינה ביחד עם התובעת, אמה הביולוגית מאז שנת 2012, כאשר כלפי חוץ אין לתובע כל מעמד ואין בינו לבין הקטינה כל קשר פורמלי. מטרת התביעה להעניק לקטינה שני הורים מתפקדים כמו בכל תא משפחתי המונה שני הורים. התובעים מבקשים שלא "להעניש" את הקטינה ולמנוע ממנה להציג את התובע כאפוטרופוס והורה, בשל העובדה כי לתובעת אין את פרטי אביה הביולוגי של הקטינה. דחיית התביעה לטענתם משמעותה דחיית היכולת של הקטינה לחוש קרבה ויחס כלפי אביה בפועל, על אף שהוא משמש לה כאב לכל דבר ועניין מאז שנת 2012. עוד טענו התובעים כי מינוי התובע כאפוטרופוס נוסף אינו גורע מזכויותיה של הקטינה או כל אדם אחר, לרבות אביה הביולוגי של הקטינה.

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 30567-06-18 ר' ל' ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה- משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

- 1 לטענת התובעים, לקטינה קשר קרוב עם התובע כאשר שני התובעים מספקים את הצרכים
2 הפיזיים והרגשיים של שני הקטינים באחריות משותפת והבקשה מתבקשת באופן טבעי
3 מאורח החיים של הצדדים. לקטינה לא קיימת דמות אב אחרת מהתובע המבקש לקבל
4 החלטות ולדאוג לצרכי הקטינה כפי שהוא עושה ביחס לבנם המשותף של הצדדים.
5
- 6 לטענת התובעים, סעיף 30 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות מאפשר מינוי
7 אפוטרופוס נוסף עם קיום סיבה מיוחדת לטובת הקטין כאשר הדרישה לסיבה מיוחדת
8 מטרתה להגן על האוטונומיה של התא המשפחתי – על הורותה של האם ומעמדה. בענייננו
9 אין צורך להגן על האם. האם שמבקשת להעניק לבן זוגה מעמד שווה על מנת ליצור שיוויון
10 בין האחים במסגרת התא המשפחתי שהקימה. אין עסקינן בהתערבות ופגיעה באוטונומיה
11 ובפרטיותה של הקטינה שעה שהתביעה הוגשה בהסכמת שני ההורים והקטינה.
12 טובת הקטינה לטענת הצדדים, מלמדת על הצורך להעתר לבקשה, כאשר מינוי אפוטרופוס
13 נוסף אינו פוגע במעמדו של אב ביולוגי שאינו נמצא ופרטיו אינם ידועים. יש במינוי כדי לתרום
14 לקטינה ולקדם את טובתה. התובעים אינם מבקשים לפגוע בזכויות הקטינה. מטרת ההליך
15 לאפשר לתובע להיות מסוגל לפנות עם הקטינה לרשויות המדינה במידת הצורך ואו לטיפול
16 רפואי או לגורם חינוכי על מנת לטפל בענייניה של הקטינה, אף בהעדרה של התובעת וללא
17 השתתפותה. התובע מבקש לחלוק את עול גידול הקטינה עם התובעת, כפי שהוא עושה בכל
18 הנוגע לבנם המשותף.
19
- 20 עוד טענו התובעים כי במקרה חלילה שבו לא תוכל התובעת לטפל בקטינה, אין עוד מלבדה,
21 אין היגיון להמתין לאירוע שכזה ולפנות בבהילות לסיוע ביהמ"ש כאשר ניתן להסדיר את
22 מעמדו של התובע כבר היום. התובעת סמוכה ובטוחה כי בעת הצורך, במקרה של העדר
23 מסוגלות, התובע הוא שימלא את תפקיד ההורה במסירות אין קץ.
24

טענות ב"כ היועמ"ש

- 25
26 10. ב"כ היועמ"ש בסיכומיו שב על התנגדותו לבקשה בהעדר סיבה מיוחדת כבדת משקל
27 המצדיקה מינוי אפוטרופוס נוסף. לטענתו עולים ספקות וסימני שאלה לעניין הצהרת
28 התובעת כי זהות האב הביולוגי אינה ידועה לה באופן שמביא להעדר עמדה שלו להליך.
29
- 30 11. ב"כ היועמ"ש מדגישה כי בהתאם לסעיף 14 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות
31 ההורים הם האפוטרופוסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים, כאשר זכותם לגדל ולחנך את
32 ילדם וחובתם לדאוג לצרכיו. המחוקק נזהר מלקבוע באפוטרופסות הטבעית של הורים והיא
33 מוגנת ורחבה יותר מאפוטרופסות שניתנה בצו שיפוטי. ב"כ היועמ"ש מפנה לסעיף 28 לחוק

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 30567-06-18 ר' ל' ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה- משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

הכשרות המשפטיות והאפוסטרופוסות הקובע כי במקרה ואחד מההורים מת, רשאי בית המשפט למנות אפוסטרופוס נוסף והוא הדין, אם אחד מההורים הוכרז כפסול דין או שאינו מסוגל למלא את חובותיו או שהאפוסטרופוסות נשללה ממנו. בסעיף 30 לחוק הכשרות המשפטיות והאפוסטרופוסות נקבע סייג לפיו בית המשפט לא ימנה אפוסטרופוס נוסף אלא אם ראה סיבה מיוחדת לכך לטובת הקטין ולאחר שניתנה הזדמנות להורה להשמיע טענותיו. ב"כ היועמ"ש הפנה לפסיקה של בית המשפט העליון ולפיה, הנסיבות המיוחדות למינוי אפוסטרופוס נוסף עשויות להשתנות ממקרה למקרה ואולם מדובר במקרים בהם הורה מגלה אדישות לחובותיו, נמנע מלקיים אותן, או חסר מסוגלות לקיים אותן.

12. לטענת ב"כ היועמ"ש צורכי הקטינה מסופקים לה ע"י אימה האפוסטרופא הטבעית שלה ובאמצעות התובע שמשותף בגידולה ודואג לה כאילו הייתה בתו. בנסיבות אלה אין חוסר במצבה של הקטינה המצדיק מינוי אפוסטרופוס נוסף ולא תהיה במינוי כל תועלת נוספת עבורה. אין די במערכת היחסים החמה וההדוקה בין התובע לקטינה, על מנת למנות אפוסטרופוס נוסף. כן אין לטענת ב"כ היועמ"ש להעתר לבקשה שכן ככל ויסתיים הקשר בין התובעים, נותר קשר לא ברור בין התובע לקטינה. ככל וחלילה יקרה משהו לתובעת אשר ימנע ממנה לשמש כאפוסטרופוס על הקטינה, יהיה מקום לבחון במסגרת הליך מתאים מי האדם שראוי לשמש כאפוסטרופוס במקומה.

דיון:

13. סעיף 14 לחוק הכשרות המשפטיות והאפוסטרופוסות קובע כי ההורים הם האפוסטרופוסים הטבעיים של ילדיהם הקטינים.

ברי כי ההורות הטבעית – הביולוגית היא שיוצרת את האפוסטרופוסות. עם זאת, אין להתעלם מההתפתחויות הדרמטיות שהתרחשו בשנים האחרונות, התפתחויות שעיצבו ועודן מעצבות את מוסד המשפחה וההורות. ראו לעניין זה מאמרו של ד"ר יחזקאל מרגלית על קביעת הורות משפטית בהסכמה כמענה לאתגרי קביעת ההורות המשפטית בעת החדשה. פורסם בדין ודברים (תשע"ב-2012) 553-554 :

"בעבר היתה משפחה קלאסית מוגדרת מבחינה סוציולוגית, כזוג הורים הטרוסקסואליים החיים תחת קורת גג אחת עם ילדיהם... אביו ואימו של ילוד נקבעו באופן מסורתי על פי היסוד העובדתי, הגנטי והפיזיולוגי, שכן כל אחד מהם תרם את תרומתו הביולוגית להבאת הילד לעולם... אולם כיום עם ירידת קרנו של סטטוס הנישואין הביו-נורמטיבי וקידוש אוטונומיית הפרט ורצונו, וביחוד בשל הטכנולוגיה הרפואית המתקדמת, המאפשרת לא אחת עירובו של צד שלישי, החיצוני לתא המשפחתי בהורות הנרקמת, אפשר להפריד בין הזוגיות, המיניות והפרייון. הפרדה גוזרת בהכרח יצירתן דילמות משפטיות קשות ביותר,

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 30567-06-18 ר' ל' ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה- משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

1 כנוסח משפט שלמה בהליך תביעת ההורות המשפטית... גם בארץ אפשר למצוא מגמה של
2 זניחת הזיקה למבנה המשפחה וההורות המסורתיים לטובת הכרה הולכת ומתעצמת וזכויות
3 פרטים שונים המבקשים להכיר בהם לא מכוח הזיקה הטבעית-גנטית אל הילד ולא מכוח
4 סטטוס הנישואין אלא דווקא מכוח היסוד החברתי. אפשר למצוא בין היתר את יסומו של
5 מודל זה בהקשרים האלה: ... בזכות הורה מאמץ, הורה במשפחה אומנת והורה חורג,
6 הכרה בזכויות הוריות הולכות ומשתוות של בני זוג חד מיניים..."

7
8 ההליך שבפני אינו הליך אימוץ אלא הליך למינוי אפוטרופוס נוסף ויודגש ההליך דנן אינו
9 יכול להחליף הליך של אימוץ וגם לא לעקוף אותו. עם זאת, אין חולק כי בנסיבות שבפני,
10 התובע מגדל את הקטינה ביחד עם התובעת מזה כשש שנים והיא רואה בו כאביה לכל דבר
11 ועניין. הקטינה אינה מכירה אב אחר. בתעודת הלידה שלה לא מצוין אב ביולוגי והיא אינה
12 יודעת עליו דבר.

13 לעניין מינוי אפוטרופוס נוסף, רלבנטיות הוראות סעיפים 28 ו-30 לחוק הכשרות המשפטית
14 והאפוטרופסות:

15 "28. אפוטרופוס בנוסף על ההורה
16 מת אחד ההורים, תהא האפוטרופסות על הקטין להורה השני. ואולם רשאי ביהמ"ש,
17 בנוסף על אותו הורה, למנות לקטין אפוטרופוס באופן כללי או לעניינים שיקבע בית
18 המשפט. והוא הדין אם אחד ההורים הוכרז פסול דין, או שאינו מסוגל למלא חובותיו לפי
19 פרק זה, או שבית המשפט קבע, בהחלטה מנומקת, כי ההורה נמנע, ללא סיבה סבירה,
20 מלמלא את חובותיו האמורות, כולן או מקצתן, או שהאפוטרופסות לקטין נשללה ע"י בית
21 המשפט, וכן אם אחד ההורים אינו ידוע, או שלא היה נשוי להורה השני ולא הכיר בקטין
22 כבילדו.

23 ...
24 30. סייגים לסעיפים 28, 29

25 לא ימנה בית המשפט אפוטרופוס בנוסף על הורה, אלא אם ראה סיבה מיוחדת לכך לטובת
26 הקטין ולאחר שניתנה הזדמנות להורה להשמיע טענותיו..."

27
28 15. הסעיפים שהוזכרו לעיל דנים בנסיבות שבהם לקטין שני הורים וכשמת אחד מהם או נבצר
29 מאחד מהם לקיים את תפקידו וחובותיו, יהיה רשאי בית המשפט למנות אפוטרופוס נוסף.
30 בענייננו לומר כי לקטינה שני הורים יהיה לא מדויק. כעולה מתעודת הלידה של הקטינה אין
31 לה אב רשום ואביה הביולוגי אינו מוכר לה.
32 בדיון שהתקיים בפני לא שוכנעתי כי זהות האב ידועה לתובעת ואני שותפה לתחושת אי
33 הנחות של ב"כ היועמ"ש. התובעת הצהירה לפרוטוקול בעמוד 2 שורות 14-18:

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 30567-06-18 ר' ל' ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה- משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

1 "אני לא יודעת מיהו אבא של מ'... אני לא בטוחה מיהו... הילדה נולדה בישראל והאב
2 בישראל ואני לא בטוחה שהוא האב. אני רציתי לבד עם הילדה ולא חיפשתי מישהו."
3 דברים אלה של התובעת אינם עולים בקנה אחד עם גרסתה בסעיף 3 לכתב התביעה:
4 "התובעת היא אם הקטינה, אשר ניהלה מערכת יחסים קצרה מאוד עם גבר אחר ונפרדה
5 ממנו בסמוך לגיליה בדבר ההיריון. ומיותר לציין כי אביה הביולוגי של הקטינה אינו מכיר
6 את הקטינה ואינו נוטל חלק בגידולה. "

7 מדברים אלה ניתן להניח כי זהות האב הביולוגי ידועה לתובעת ומבחירתה היא לא חשפה
8 אותו בפני הקטינה, כמו גם בפני בית המשפט. משאין לקטינה אב רשום, כמו גם אב ביולוגי
9 המצוי עמה בקשר, אין לומר כי ההליך דנן נועד לבירור האבהות. כאן המקום לציין כי הע"ס
10 שוחחה עם הקטינה וזו מסרה, כי אין לה אומץ לדבר על הנושא עם אימה ואולי כשתגדל
11 תדבר עם אימה על אביה הביולוגי.

12 במאמר מוסגר אציין כי טובתה של הקטינה לברר את זהותה ולהכיר את שורשיה ומוצא כי
13 האם תמצא את הדרך בעזרת גורמים מקצועיים לשוחח עם הקטינה אודות נושא זה שלא
14 ניתן להתנהג כאילו אינו קיים. ואולם, אין להתעלם מכך כי הקטינה בת 13 שנים אינה מכירה
15 אב ביולוגי או אב אחר למעט התובע. ומהותו של הליך זה אינה לקבוע את אבהותו של התובע
16 אלא להעניק לו סמכויות כאפוטרופוס נוסף על האם, שבפועל מתפקדת כהורה יחידני.

17
18 ערה אני לטעון ב"כ היועמ"ש לפיו לא מתקיימות נסיבות מיוחדות המצדיקות מינוי
19 אפוטרופוס נוסף כמצוות סעיף 30 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות, כמו גם
20 לפסיקת בתי המשפט שקבעה כי התערבות חיצונית בתא המשפחתי תיעשה במקרים
21 קיצוניים של הורה אי אכפתי המתקשה או בלתי מסוגל למלא את חובותיו שברור שהחסך
22 שייגרם לקטין יפגע בבריאותו הנפשית או הגופנית במידה שאינה מאפשרת השלמה עם המשך
23 המצב הקיים. פסיקה זו של בתי המשפט נועדה ראשית כל להגן על ההורה הטבעי הביולוגי,
24 כמו גם על הקטין. בית המשפט מבין לליבה של האם שהינה הורה יחיד ואף שאין בהורה יחיד
25 משום נסיבה המצדיקה מינוי אפוטרופוס נוסף בנסיבות שבפני אני רואה תועלת בהיעדרות
26 לבקשה ואנמק. כאמור לקטינה אין אב רשום או אב ידוע, האב היחיד שהיא מכירה הוא
27 התובע שמגדל אותה מזה כשבע שנים. התובע משמש הורה משמעותי עבורה והוא גם אביו
28 הביולוגי של אחיה, בנם של התובעים. מובנת תחושת התא המשפחתי כי הוא אינו מאוזן בין
29 האחים כמו גם בהעדר יכולת לתובע לקבל החלטות הנתונות לאפוטרופסות הקטינה, על אף
30 שהוא נוהג בקטינה כאב. כן מובן החשש של התובעים כי אם תהיה נבצרות זמנית של התובעת
31 כגון היעדרות מהארץ וחלילה תפגע הקטינה ויהיה צורך לאשפו אותה בבית חולים או לקבל
32 החלטות רפואיות בעניינה באופן דחוף, האם אז יהיה זה נכון לנהל הליך דחוף בפניה לבית
33 משפט שעה שהאם אינה בארץ או חלילה עברה אירוע רפואי המונע ממנה קבלת החלטה, או

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 30567-06-18 ר' ל' ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה- משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

שמה ניתן להסדיר את העניין מראש. האם מתן סמכות נוספת לתובע בענייני חינוך ובריאות
פוגעת בצד ג'? באב הביולוגי שאינו ידוע לקטינה ואינו יודע על קיומה מאז הולדה ומזה כ-
13 שנה? באם שקיבלה החלטה לפני 13 שנה ללדת ללא אב פעיל? בקטינה המכירה את
התובע כאביה וגדלה עמו בבית אחד מזה כשבע שנים? במוסדות החוק או במדינה? דומני
שהתשובה לשאלות אלה הינה שלילית והעתירות בית המשפט לבקשת התובעים יש בה כדי
להטיב עם הקטינה. הקטינה כאמור רואה בתובע אב לכל דבר ועניין, כאשר התובעים
מבקשים לחזק את השייכות של הקטינה לתובע ולהפחית את תחושת אי השוויון בינה לבין
אחיה. ויודגש דחיית התביעה לא תשנה את המציאות הנוהגת בפועל, את העדר קיומו של אב
ביולוגי מתפקד או את תפקודו של אב שאינו ביולוגי שקיבל על עצמו מבחירה לנהוג בקטינה
כאב. אף הנימוק של ב"כ היועמ"ש לפיו, עם פרידת התובעים מה יהיה מעמדו של התובע
נימוק תמוה בעיניי. התובעים נשואים ומתפקדים כהורים לשני ילדים. ככל ויפרדו ההורים
ולא יצליחו להגיע להבנות בעניינים הנוגעים לקטינים, הרי שבית המשפט ידון במחלוקות
שביניהם וייתן את החלטותיו בהתאם לטובת הקטינה כפי שזו תתברר בנקודת הזמן
הקונקרטית. כאן המקום לציין, כפי שבית המשפט ממנה אפוטרופוס נוסף הוא יכול בנסיבות
מתאימות גם לשלול את האפוטרופסות במידה וימצא כי היא אינה לטובת הקטין. מינוי
אפוטרופוס נוסף לקטינה בהסכמת התובעים בנסיבות שבפני אינה משום התערבות
באוטונומיה ההורית של האם כאשר היא זו שמבקשת כי בית המשפט ייתן לה את הסעד.
בנסיבות אלו אינה רואה הצדקה להתנגדות ב"כ היועמ"ש לעתירה.

17. אשר על כן הנני נעתרת לבקשה וממנה את התובע כאפוטרופוס נוסף לקטינה.
התובעים רשאים להגיש פסיקתא לחתימת בית המשפט.

המזכירות תמציא פסק הדין לצדדים ותסגור התיק.

ניתן היום, י"ג אב תשע"ט, 14 אוגוסט 2019, בהעדר הצדדים.

שלי אייזנברג, שופטת, סגנית הנשיא

בית משפט לענייני משפחה בחיפה

תמ"ש 30567-06-18 ר' ל' ואח' נ' היועץ המשפטי לממשלה- משרד הרווחה והשירותים
החברתיים חיפה

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

והדברים סגורות